

Ders : 195**Konu : AMBARGO VE HÜZÜN YILI**

AMBARGO

Hiz. Hamza ve Hiz. Ömer (r.a.)'in İslam'a girmesi, Müslümanların Habeşistan'da rahata kavuşması, Peygamberimiz'in onlarla pazarlığı reddetmesi ve İslam'ın kuvvet bulmaya başlaması, müşrikleri büsbütün kızdırmıştı. Müslümanlara karşı yeni yöntemler denemeye karar verdiler. Kuşatma altında tutmak konusunda anlaşdılar. Anlaşma metni, Mansur b. İkrime tarafından kaleme alındı ve üzerine üç mühür vurulduktan sonra Kâbe'nin duvarına asıldı. Anlaşma, Allah'ın adıyla başlıyordu. Mansur b. İkrime, anlaşmayı yazdıktan sonra çolak oldu, elleri ve ayakları tutmaz oldu.¹ Bu anlaşmaya göre:

1. Müslümanlardan kız alınmayacak,
2. Onlara kız verilmeyecek,
3. Müslümanlara bir şey satılmayacak,
4. Onlardan bir şey alınmayacak,
5. Onlardan hiçbir kimsenin evine gidilmeyecek,
6. Onlarla oturulmayacak, görüşülmeyecek ve konuşulmayacaktı.

Bu yolla müslümanlara zarar vermek, onlarla medeni ilişkileri kesmek istediler. Peygamberliğin 7. senesi Muharrem ayının birinci gecesi, ambargo kararlarını Kâbe'nin içine astılar ve herkese duyurdular. Böylece müslümanları kuşatma altına aldılar ve Hiz. Muhammed (s.a.v.)'i kendilerine teslim olmaya zorladılar.

Müslümanlar büyük sıkıntı çekti. Çocuklar ve halk aç kaldı. Feryatlar gökyüzüne yükseldi. Müslümanlara bir şey satmak isteyenler cezalandırıldı. Hatta bu konuda ambargoyu deldirmemek için nöbet tutmaya başladılar.

Müslümanlar, Ebû Tâlib Mahallesi'ne göç ettiler. Burada kuşatmanın sıkıntılarını hep beraber göğüslemeye ve Peygamberimiz (s.a.v.)'i canla başla korumaya çalışdılar.

Müşrikler, çarşı ve pazar yollarını tamamen kestiler, oraya yiyecek maddelerinin gitmesini önlediler. Ebû Cehil, gece-gündüz Ebû Tâlib Mahallesi'ne girip çıkanları kontrol ediyor ve gizlice yiyecek taşımak isteyenleri yakalayıp engel oluyordu.

Resûlullah (s.a.v.), Hiz. Hatice ve Ebû Tâlib, bütün mallarını harcadılar. Ama muhasara çok sıkıntı veriyordu. Hatta açlıktan ölenler oldu.

Müslümanlar, bazen yiyecek bulamayınca ağaç yapraklarını yemek zorunda kalıyor, kuru deri parçalarını suda yumuşatarak ateşe tutuyor ve onunla idare ediyorlardı. Açlıktan ağlaşan çocukların feryadı uzaklardan duyuluyordu. Bu manzara müşrikleri çok memnun ediyordu.²

¹ İslam Tarihi, M.Asım Köksal, C.12, sh.310-311, Za'dü'l-Mead, İbnü'l-Kayyim el-Cevzi, C.2, sh.46

² Resûlullah'ın Örnek Hayatı Saadet Yılları, Ali Akın, C.2, sh.216-218

Ebû Tâlib, Resûlullah (s.a.v.)'in başına bir şey gelmesinden korkuyor, onu koruma ve kollama bakımından üzerine adeta bir anne şefkatiyle titriyordu. İnsanlar yataklarına yattıkları zaman, Resûlullah (s.a.v.)'in kendi yatağına girmesini bildiriyor, böylece canına kast etmek isteyenlere karşı onu korumak istiyordu. Halk uyuyunca da çocuklarından veya kardeşlerinden yahut amca oğullarından birine emrediyor, o da Resûlullah (s.a.v.)'in yatağına yatıyordu.³

O'nu soy kolundan çembere alacaklar,
Ne selâm var onlara, ne kız, ne su, ne ekmek!
Ve toprağa düşecek O'na açık kucaklar
Ne büyük nasip, Allah yolunda çile çekmek.

Necip Fazıl Kısakürek

Bu kuşatma 3 yıl sürdü. Aslında, müslümanları aç bırakarak cezalandırmak müşriklere de zarar veriyordu. Çünkü, bu aç bırakılanlar içinde akrabaları da vardı.

Bazı Mekkeliler bir araya gelip kuşatmayı kaldırmaya karar verdiler. İçlerinden Züheyr, Mekkelilere:

- "Ey Mekkeliler! Müslümanlar açlık içinde çırpınıp fakirlik içinde kıvranırken, bizim zenginlik içinde yaşayıp lezzetli yemekler yememiz uygun mu? Bu zalim karar yırtılıncaya kadar bir yere ayrılmam." dedi.

Zuheyr'i diğer arkadaşları da destekledikleri için Ebû Cehil bir şey diyemedi. Zaten, Kâbe'deki ambargo kararını da ağaç kurtları (güve) yemişti. Sadece Allah'ın isminin yazılı olduğu kısmı kalmıştı. Peygamberimiz (s.a.v.) de bunu haber vermişti.⁴ Müşrikler, anlaşmanın kalan parçalarını da ortadan kaldırdılar. Böylece müslümanlar kuşatma altında tutulmaktan kurtuldular.

Bu kuşatma sürerken Peygamberimiz (s.a.v.)'in Ay'ı ikiye ayırma mucizesi (Şakku'l-Kamer) gerçekleşti. Ayın bir parçası Nur Dağı'nın bir tarafında; bir parçası da diğer tarafında görüldü. Bu olaya pek çok sahabe şahit oldu. Fakat müşrikler, "sihirbazlık" diyerek bu mucizeye inanmadılar.

Allah Teâlâ, sabreden müslümanları, hem sıkıntılardan kurtarıyor, hem de peygamberinin inanmayanlara olan üstünlüğü gösteriyordu.

HÜZÜN YILI

Müslümanların kuşatmadan kurtuluşlarının sevinci uzun sürmedi. Kuşatma Recep ayında sona ermişti. Bundan 6 ay sonra, peygamberliğin 10. yılı Ramazan ayında (M. 619) iki önemli vefat oldu. Önce Ebû Tâlib, ondan kısa bir süre⁵ sonra da Hz. Hatice (r.a.) vefat etti. Bunlar her sıkıntısında Peygamberimiz'e yardım ve desteklerini esirgemeyenlerdi. Resûlullah (s.a.v.), çok sevdiği bu iki yakınını aynı yıl içinde peş peşe kaybedince çok üzüldü. O yüzden bu seneye "Hüzün Yılı" denildi.

³ a.g.e. M. Asım Köksal, C.12, sh.311

⁴ Fıkhu's-Siyre, Ramazan el-Buti, sh.126

⁵ Bu konuda farklı rivayetler vardır. Bu rivayetler 3 gün sonra veya 2 ay sonra şeklindedir.

Ebû Tâlib, akrabalık gayretiyle Peygamberimiz (s.a.v.)'i koruyup, kollamıştı. Ancak, O'na iman etmek nasip olmadı. Hatta ölüm döşğinde iken Peygamberimiz (s.a.v.) ona söyle demişti:

- "Ey amca! Bir defa olsun şehâdet getir de, sana ahirette şefaet edeyim."Ebû Tâlib ise:
- "Ben atalarımın dini üzerine ölüyorum. Eğer, ölümden korktu da dinini değiştirdi demeyecek olsalardı, sözlerini kabul ederdim." cevabını vermişti.

Ebû Tâlib bu cevabında, insanların değerlendirmelerini öne çıkardı. "İnsanlar ne der?" diyerek doğru olanı ilan edemedi. Peygamberimiz (s.a.v.):

"Bundan nehyedilmediğim müddetçe senin için istiğfar edeceğim." dedi. Bunun üzerine şu ayet indi:⁶

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولِي قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ

مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ *

"Müşriklerin cehennemlik oldukları belli olduktan sonra , bunlar akraba bile olsalar, artık onlar için ne peygamberin ne de iman edenlerin mağfiret dileme hakları yoktur."

Kelime-i şehâdet, hakkı şüphe duymaksızın bilişin ve bu gerçeği kabul edişin ilanı için söylenecek gerekli ve özel bir "parola"dır. Bu parolayı bildikleri halde, hakkı gizleyip örtme amacıyla söylemeyenler, kapının önüne gelseler de iman sarayına giremezler.

TAİF ZİYARETİ

Mekke'li müşrikler, Peygamberimiz (s.a.v.)'i, davetini yapamaz hale getirmek için ne gerekirse yapıyorlardı. Buna karşılık Peygamberimiz de, İslam'ı yaymak için çareler arıyordu. Kureyş müşriklerine karşı başka bir kabilenin yardımını istemeye karar verdi. Bu amaçla, Taif'te yaşayan Sakif kabilesini seçti. Peygamberliğin 10. yılının Şevval ayında (M. 620 yılı Mayıs ayı sonlarında ve Haziran başlarında) gerçekleşen bu yolculukta yanında azatlı kölesi Zeyd b. Harise de vardı.

Taifliler putlara tapıyordu. Peygamberimiz (s.a.v.), onları bu durumdan kurtarmak istedi. Şehrin ileri gelenleri ile görüştü. Ancak, Taifliler İslam'ı kabul etmedikleri gibi, Peygamberimiz'e hakaret ettiler. "Allah birdir. Ondan başka ilâh yoktur," şeklindeki "Tevhid Akidesi" ne inanma davetinden yüz çevirdiler. Bununla da yetinmediler. Şehrin köle ve ayak takımını Peygamberimiz (s.a.v.)'i taşlamaya teşvik ettiler.

Peygamberimiz (s.a.v.)'i şehir dışına çıkardılar. Her tarafı, atılan taşlardan dolayı yara bere içinde kaldı. Buna rağmen, Peygamberimiz (s.a.v.) Taiflilere beddua etmedi. Ancak şöyle demekle yetindi:

- "Ya Rabbi! Bu insanlar bilmiyorlar. Bilselerdi böyle yapmazlardı. Sen onlara hidayet ver."

Peygamberimiz (s.a.v.) Taif çıkışında bir üzüm bağına sığındı. Bir süre dinlendi. Orada Addas isimli bir köle ile konuştu. Onu İslam'a davet etti. Addas İslam'ı kabul etti.⁸

Taifliler Peygamberimiz (s.a.v.)'in mübârek duaları bereketi ile Huneyn Savaşı'ndan sonra toptan İslam'a girdiler.

⁶ Müslim, İman 9

⁷ Tevbe 9/113

⁸ Hazret-i Muhammed ve Hayatı, Ali Himmet Berki, Osman Keskioglu, sh.142-144

Taif yolculuğu pek çok ibret ve dersleri içinde barındırmaktadır. Öncelikle, bir davetçi her türlü zorluk ve engellere rağmen davasından yılmamalı, kararlı bir şekilde görevine devam etmelidir. Yani, İslam hidayetine kılavuzluk etmelidir. O hâlde, kılavuzların zaman zaman taşlandığı bilinerek her durumda sabır ve sebat göstermelidir.

Peygamberimiz (s.a.v.), Mekke'ye geri dönerken Mut'im b. Adiy'e haber göndererek kendisini korumasını istedi. Mutim, çocuklarıyla birlikte silahlanarak geldi. Peygamberimizi himayesine aldığı ilan etti ve evine girene kadar etrafından ayrılmadı.

Peygamberimiz gördüğü iyilikleri unutmazdı. Hakbilir ve kadirşinastı. Bu nedenle, Mut'im'in zor zamanda yaptığı iyiliğini de zaman zaman dile getirirdi. Bununla ilgili olarak Bedir esirleri için:

- "Mu'tim b. Adiy hayatta olsaydı, bana da şu kokmuşlar hakkında teklifte bulunsaydı, onun (hatırı) için onları parasız salıverirdim."⁹ buyurmuştu.

Görüldüğü gibi Peygamberimiz (s.a.v.) kendi güvenliğinin sağlanması, hürriyetlerinin korunması için kanun ve adaletlerden yararlanmıştı. Peygamberimizin davranışları müslümanlar için dayanaktır. Yapılacak çalışmalar açısından yürürlükteki mevzuatın ve adaletlerin sağlandığı hak ve menfaatlerin değerlendirilmesi gerekir.

Oldukça zorlu bir dönem geçirildi. Bu dönemde, müslümanlar işkenceye uğradı, kuşatma altında tutuldu. Peygamberimiz Taif'te taşlandı. Ebû Tâlib ve Hz. Hatice peşpeşe vefat etti. Bu olaylar Peygamberimiz (s.a.v.)'i çok üzdü ve müslümanlar çok bunaldı. İşte böylesi bir ortamda Allah Teâlâ, hem resûlünü (s.a.v.) ferahlatmak, hem de kudret ve bazı sırlarını göstermek istedi. Bu amaçla Peygamberimiz (s.a.v.)'i Mirac Mucizesi ile mükâfatlandırdı.

Yedi kat gökleri seyran eyleyen
Kürsinin üstünde cevlan eyleyen
Miraç'ta ümmetini Hak'tan isteyen
Adı güzel, kendi güzel Muhammed

Yunus Emre

Alınacak Dersler

1. Hak yolda mücadele etmenin sıkıntıları, engelleri ve zorlukları vardır. Bu yola tabi olanların buna hazırlıklı olmaları gerekir.
2. Zafere sabırla ulaşılır. Bu sabrın temelinde; Allah'a iman, Allah'ı hakkıyla bilmek ve O'na teslim olmak vardır.
3. Zorluklar, engeller ve sıkıntılar karşısında ümitsizliğe kapılmamalıdır. Allah'ın takdirinden başkası tecelli etmez. Tedbir alıp, takdire teslim olunmalıdır.

⁹ Ebû Dâvûd, Cihad 130

4. Kelime-i Şehâdet, hakkı kabul edişin ilanı için özel bir “parola”dır. Bu parolayı bildiği halde, hakkı gizleyip örtme amacıyla söylemeyenler, kapının önüne gelseler de iman sarayına giremezler.

Tavsiyeler:

1. Peygamberimiz (s.a.v.)’e ve ashabına uygulanan ambargoyu günümüzdeki ambargolarla mukayese edelim.
2. Peygamberimiz (s.a.v.)’in Şakku’l-Kamer mucizesinin nasıl gerçekleştiğini araştırıp, okuyalım.
3. Bu dersi bir grup arkadaşımızla da paylaşalım.